Stanowisko nr 5/2026

Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 26 października 2026 r., przyjęte w trybie obiegowym,
w sprawie dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest

Konwent Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego ponawia wniosek do Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o zwiększenie skali wsparcia finansowego przeznaczonego na usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, a także o rozszerzenie pomocy o dofinansowanie wykonania nowych pokryć dachowych.

Zgodnie z założeniami Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032, do końca 2032 r. powinny zostać usunięte i unieszkodliwione wyroby zawierające azbest, a ich szkodliwe oddziaływanie na zdrowie ludzi i środowisko powinno zostać wyeliminowane. Pomimo realizowanych działań skala problemu pozostaje bardzo duża, a tempo usuwania azbestu wskazuje na konieczność istotnego zwiększenia nakładów finansowych i usprawnienia dostępnych mechanizmów wsparcia.

Szczególnie trudna sytuacja występuje na obszarach wiejskich, gdzie materiały zawierające azbest nadal powszechnie występują na budynkach mieszkalnych, inwentarskich i gospodarczych. Problem ten dotyczy w szczególności gospodarstw rolnych, w których powierzchnia dachów pokrytych eternitem bywa bardzo duża, a koszt ich wymiany stanowi znaczące obciążenie finansowe dla właścicieli.

Obecnie dostępne formy dofinansowania koncentrują się przede wszystkim na demontażu, zbieraniu, transporcie i unieszkodliwianiu odpadów zawierających azbest. Choć działania te są niezbędne, nie rozwiązują w pełni problemu. Właściciel nieruchomości, który ponosi koszty wykonania nowego dachu, musi bowiem dysponować środkami na zakup materiałów i przeprowadzenie prac dekarskich. W wielu przypadkach brak takich środków powoduje odkładanie wymiany pokrycia dachowego, a tym samym spowalnia realizację krajowego programu.

W ocenie Konwentu skuteczna realizacja celu, jakim jest całkowite wyeliminowanie wyrobów zawierających azbest, wymaga podejścia kompleksowego, obejmującego zarówno bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie szkodliwych materiałów, jak i finansowe wsparcie odtworzenia pokrycia dachowego. Dopiero połączenie obu tych elementów pozwoli ograniczyć barierę ekonomiczną, która obecnie utrudnia wielu właścicielom nieruchomości podjęcie niezbędnych działań.

Należy podkreślić, że obecność wyrobów zawierających azbest stanowi problem nie tylko środowiskowy, lecz także zdrowotny. Właściwe usuwanie i unieszkodliwianie tych materiałów wymaga zachowania odpowiednich procedur, a skuteczność działań zależy również od możliwości finansowych właścicieli nieruchomości. Zapewnienie szerszego wsparcia będzie sprzyjać bezpiecznemu usuwaniu azbestu, ograniczaniu ryzyka nieprawidłowego postępowania z odpadami oraz poprawie stanu technicznego budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Postulujemy nie tylko o zwiększenia puli środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, ale również o przywrócenie dofinansowania na poziomie 100% kosztów demontażu, odbioru, transportu i unieszkodliwiania tych wyrobów. Obowiązujący od około dwóch lat model dofinansowania, wymagający wniesienia wkładu własnego przez beneficjentów,

stanowi istotną barierę dla mieszkańców, w szczególności osób niezdecydowanych, które odkładają realizację tego zadania na kolejne lata. Przywrócenie pełnego finansowania pozwoliłoby zwiększyć zainteresowanie programem, zachęcić niezdecydowanych właścicieli nieruchomości do usunięcia azbestu oraz przyspieszyć proces eliminacji wyrobów zawierających azbest z terenu gmin.

Zwiększenie dofinansowania jest szczególnie istotne dla gospodarstw rolnych, które ze względu na charakter prowadzonej działalności posiadają liczne budynki gospodarcze i inwentarskie. Koszty wymiany pokryć dachowych o dużej powierzchni mogą przekraczać możliwości finansowe rolników, zwłaszcza gdy konieczność przeprowadzenia prac dotyczy kilku obiektów jednocześnie. Bez odpowiedniego wsparcia istnieje ryzyko, że proces usuwania azbestu nie zostanie zakończony w zakładanym terminie.

Samorządy gminne, które uczestniczą w realizacji działań związanych z usuwaniem azbestu na poziomie lokalnym, dostrzegają potrzebę zapewnienia mieszkańcom bardziej dostępnych i kompleksowych form pomocy. Zwiększenie środków przeznaczonych na ten cel pozwoliłoby objąć wsparciem większą liczbę nieruchomości, przyspieszyć likwidację pokryć zawierających azbest oraz ograniczyć obciążenia finansowe mieszkańców obszarów wiejskich.

W związku z powyższym Konwent Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego wnosi o zwiększenie puli środków przeznaczonych na usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, zapewnienie ciągłości i przewidywalności programów finansowania oraz ustanowienie mechanizmu dofinansowania zakupu i wykonania nowych pokryć dachowych. Wsparcie powinno być dostępne na przejrzystych zasadach, uwzględniać rzeczywiste koszty realizacji przedsięwzięć oraz szczególne potrzeby gospodarstw rolnych i mieszkańców obszarów wiejskich.

Podjęcie postulowanych działań jest niezbędne, aby przyspieszyć realizację Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu, zwiększyć skuteczność wydatkowania środków publicznych oraz zapewnić mieszkańcom realną możliwość bezpiecznego usunięcia azbestu ze swoich nieruchomości i zastąpienia go nowymi, trwałymi pokryciami dachowymi.

Przewodniczący Konwentu
/-/ Jacek Brygman
Wójt Gminy Cekcyn

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez Jacek Brygman; GMINA CEKCYN
Data: 2026.11.03 12:23:13 CET

Otrzymują:
1. Minister Klimatu i Środowiska – Pani Paulina Hennig-Kloska
2. Prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Pani Dorota Zawadzka-Stępniak
3. Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej
4. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu
5. Wójtowie i Burmistrzowie Gmin Województwa Kujawsko-Pomorskiego